

Խորհիթը մտաւ մի օրիորդ մօտ յիսուն տարեկան: Այդ հիւանդի ընդուն է: Մե. լանկան եկել էր Թողութիւն խնդրելու եղբորից: Թողութիւն խնդրեց երեք անգամ, նստեց նրա մօտ և սկսեց տնտնալ:

— Եղբայր իմ սիրելի, միակն ես իմ և դու ել ինձ Թողնում ես: Ո՛րք ես դու ինձանից հեռանում:

— Մի՛ քօքուիլ, Մելանկա, ասեց եւ ընցփոխը, — ախր դեռ նա չի՛ մեռել: Երբ եկել էք, ուրեմն նստեցէք մարդկանց մօտ, իսկ մինը ձեր աղաղակը լսել չենք կամենում:

Մելանկան համբուրեց հիւանդի ձեռք:

— Եղբայր Վասիլի, — սկսեց խնդրել, — տուէ՛ք ինձ այս հին քուրքը: Դուք երկու հատ ունիք, իսկ ես այնքան աղքատ եմ, այնքան ցուրտ եմ զգում, նայեցէ՛ք, ձեռքը դաժան, իսկ ես՝ ամառուայ ...

— Չեմ կարող, ընդրա, — տնքաց Վասիլը, — Օհնանին պէտք է ... Օխ, օխ... Կինը բռնեց Մելանկայի թիկունքից:

— Մի՛ զուլսը տանէ՛ք հիւանդի, այլ գնացէ՛ք նստէ՛ք լուսամուտի մօտ:

Մելանկան յետ նահանջեց, կանգնեց դրան մօտ և սկսեց զանգատել. այդպէս է այժմ աշխարհումս: Եւ բաժանութեան մէջ էլ ինձ զրկեցին, չը տուեցին ամբողջ բաժինս, ինչ որ հօրիցս յետոյ ինձ հասնում էր և այժմ մի հին քուրքն էլ են խնայում: Այդպէս: Աստուած ամեն բան տեսնում է!:

Վասիլը պառկած էր մէջքի վրայ՝ աչքերը յառած առաստաղին, յետոյ՝ դարձեց ամենքի վրայ և պօռնեց շարժեց: Երեցփոխը աւելի մօտ եկաւ և հարցրեց. ինչ է կամենում ասել:

— Սօսիններ հաւասար կիսել, — շշնջաց հիւանդը:

— Սօսիններ կիսել, — բարձրաձայն կրկնեց երեցփոխը:

— Նշանակում է, կէսը ձեզ, — բացատրեց հարեանը կնիքը, — իսկ կէսը՝ Գրիկկային:

— Այդպէս լաւ է, ոչ ոք չի՛ զրկվում, — համաձայնեց միւսը:

Կինը բերեց պահարանից կանաչ շիշը՝ և սկսեց հիւրասիրել երեցփոխին և հաւանանքին, իսկ Վասիլը, երեսը շուռ տալով պատին՝ հոգին աւանդեց:

Միւս օրը վաղ առաւօտեան զանգակնեւրը զօդանշում էին նրա համար: Ասում էին, որ նրա մահը եղել է թեթեւ:

Ռուս. Թրգմ. ԱՅՏ. ԲԵԿ-ՅՈՎԱԿԻԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՕԹԱՆԵՐ

Փարպեցիմ զրոց գիւտի վրայ խօսելով՝ կ'ըսէ, թէ Ս. Մահակ « եղիալ կառարկապէս հմուտ երգողական տառին, հեռոտրակամ յորդասաց յայտնաբանութեամբ, եւս առաւել տեղեկացեալ փիլիսոփայական արուեստիցմ ցուցանիր »:

Դ՞նք կը մշամակէ երգողական տառ: Ամբողջ տ'է ձայնաւոր (վասմ զի անտեղի է հայրապետ մը գովել՝ ձայնաւոր տառերը ջանջմալում համար) այլ անտարակոյս յօթանք. այսպէս կը հասկնամ Փարպեցիոյ ըմթեցողմներէն շատեր՝ եզրակացնելով թէ Ե. զարու մէջ մօթամեր ունէինք (յաշաւտոր ճարձմեցիէն շատ առաջ) և հիւսնայով միաժամանակ՝ բացատրութեամբ ճշգրութեամբ վրայ. յիրաւի տառը ձայներ կը ներկայացնէ՝ ճիշդ այնպէս ինչպէս յօթանք և, եթէ հարկ ըլլայ վերջինս թարգմանել՝ ամբողջ տառնալաւ բառն է երգատառ:

Այս ամէնը սակայմ՝ սխալ ըմթեցմամբ մը վրայ հիմնուած է. Փարպեցիմ այդ տեղւոյն մէջ կը գովէ Ս. Մահակայ յաճախել լեզուի մկատմամբ ունեցած հմտութիւնը. « Ոչ լինէիմ (թարգմանիք մեր) քաւակում ի վճարել անսխալ ուղղակի՝ առանց առաջնորդելոյ մոցա սրբոյ հայրապետիմ Մահակայ, որ յոյժ աղցեցալ անցուցանէր վարժիք զբազում գիտնովք Յունաց, եղիալ կատարելապէս հմուտ երգողական տառին և հեռոտրակամ յորդասաց յայտնաբանութեամբ, եւս առաւել տեղեկացեալ փիլիսոփայական արուեստիցմ ցուցանիր »:

Փարպեցիմ չէր կարող Ս. Մահակայ երաժիշտ ըլլալ իրերի փաստ բերել յունարէն լեզուի ունեցած անսխալ հմտութեամբ. և յետոյ յօթանքեր իմէ կապ ունիմ յաջորդ հեռոտրութեամբ և փիլիսոփայութեամբ հետ. հետեւաբար խնդրական բառը պէտք է սրբագրել:

« Եղիալ հմուտ երգողական տառիցմ »:

Ս. Մահակ, ըստ Փարպեցիոյ տեղեկակ էր Յունաց (եկեղեցական) երգերում և բանաստեղծութեանց, հեռոտրութեամբ և փիլիսոփայութեամբ:

Նա այս երեքը կը յիշատակէ՝ ցոյց տալու համար թէ Ս. Մահակ միշտ յունական պատմութիւններ հասկնալու կարող չէր, այլ ասեւ աւել բարձր և դժուարամասնելի գիտութիւններ: Ըստ այսմ՝ « երգողական տառ » ըմթեցմամբ հետ՝ սրբագրելի են մահե անոր վրայ հիմնուած բոլոր եմթարդութիւնները՝ չայոց հիմ երաժշտութեամբ մասիմ:

Հ. Կ. Տ. ՍԱԼԻԱՆԵՍ

1. Մի տեսակ խմբի է: — Ծամ. Թարգմ.